

Для чого реформувати освіту? Чотири міфи, які нас лякають

Абсолютно ніхто з батьків чи педагогів не поставить під сумнів те, наскільки важлива школа для дітей. Саме тут вони формують базу знань та навичок, які допомагатимуть їм упродовж всього життя.

Оскільки світ змінюється дуже швидко, змінюватися мусить і шкільна система. Ті прийоми та практики, які працювали для дітей ще 10-20 років тому, стають все менш дієвими для сучасних школярів. Пандемія та повномасштабна війна створюють нові виклики, дедалі більше батьків висловлюють незадоволення шкільною освітою своїх дітей.

Тому в Україні продовжують впроваджувати освітню реформу. Не всі зміни подобаються батькам та вчителям, а деякі – відверто лякають. Це нормально, бо насправді ми боїмося не конкретних кроків, а невідомості. Невідомість породжує міфи, які ми спростовуємо разом із аналітиками [Центру спільних дій](#).

Міф 1. Реформу освіти зараз немає сенсу проводити, бо після війни її згорнуть.

Освітня реформа почалася задовго до повномасштабної війни – ще у 2017 році. Спершу вона охопила початкову школу: тоді першачки почали задоволено розповідати, що на уроках їм дозволяють не сидіти цілий день за партами, а частина навчання проходить у форматі гри.

Реформа старшої школи – це логічне продовження процесу, який запустили в країні ще 6 років тому. Вона закріплена законодавством та відбуватиметься безвідносно до війни. Більше того, війна завершиться, а діти у всіх українських громадах так само потребуватимуть справді якісної освіти.

Міф 2. Реформу проводять для того, щоб позакривати школи.

Це не так. Мета реформи – зробити так, щоб кожна дитина громади змогла отримати доступну та якісну шкільну освіту.

Часто батьків та вчителів лякає й ображає формулювання “понизити ступінь школи”. Воно справді може викликати негативні асоціації: ніби хтось хоче зробити школу “менш значимою”. Насправді ж логіка реформи полягає в іншому.

За нею, початкову освіту діти будуть отримувати в початковій школі, базову середню – в гімназії, а профільну середню – в ліцеї. Там діти зможуть отримати кращу профільну освіту, щоб згодом легко вступити до бажаного університету. Початкова школа, гімназія та ліцей можуть бути окремими закладами або структурними частинами одного закладу. Саме громада вирішує для себе, скільки гімназій та ліцеїв їй потрібно й де їх краще розташувати.

РІВНІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Міф 3. Реформа вигідна лише обласним центрам і столиці.

Практика показує, що ні. Навпаки, завдяки реформі менші громади можуть забезпечити дітям кращу шкільну освіту та успішно конкурувати з великими містами.

Один із прикладів – Славутська громада на Хмельниччині. Там для старшокласників працює академічний ліцей, який має 7 профілів: від інформатики й географії до англійської та української філології. Зараз колеги з різних громад приїжджають до міста, аби перейняти успішний досвід.

Серед них – освітяни Володимир-Волинської громади на Волині. Там планують відкрити один ліцей, який забезпечуватиме якісне профільне навчання для дітей не лише власної громади, але й сусідніх. У процесі реформування місцева влада постійно спілкується з батьками, вчителями та дітьми. Спершу реформа не дуже подобалася мешканцям громади, але зараз вони готові втілювати її. Особливо майбутні нововведення подобаються учням, заради яких і проводять реформу освіти.

Міф 4. Влада ухвалить вигідні для себе рішення, а людей ніхто не питатиме.

Аби цього не сталося, на всіх етапах ухвалення рішень місцевому самоврядуванню варто прислухатися до думки батьків, вчителів та дітей. Адже реформа передусім має задовольнити їхні потреби. Для цього місцевій владі потрібно проводити в громадах опитування, публічні консультації й обговорення.

Державна політика у сфері освіти визначає чіткі законодавчі рамки, які місцева влада обов’язково повинна впровадити. Тому реформа – це не вигадки чи забаганки місцевих управлінців, а давно визначений державний курс на покращення доступності та якості освітніх послуг. Курс на європейське майбутнє, від якого ми не можемо відійти навіть під час повномасштабної війни.

Проте щодо багатьох важливих деталей громади мають свободу: які профілі матимуть ліцеї, де саме вони знаходитимуться, скільки класів там буде. Кожна громада має свої особливості, тому тут не можна просто підглянути, як зробили сусіди. Аби рішення справді були вигідними для дітей громади, місцева влада проводитиме громадські обговорення. Їх варто відвідувати, адже це – шанс для батьків і вчителів озвучити свою думку й бути почутими, а також поставити запитання своїй місцевій владі й дізнатися про реформу більше.